

Centraal Planbureau | economische beleidsanalyse

Presentatie economisch en budgettair beeld

Pieter Hasekamp

26 oktober 2021

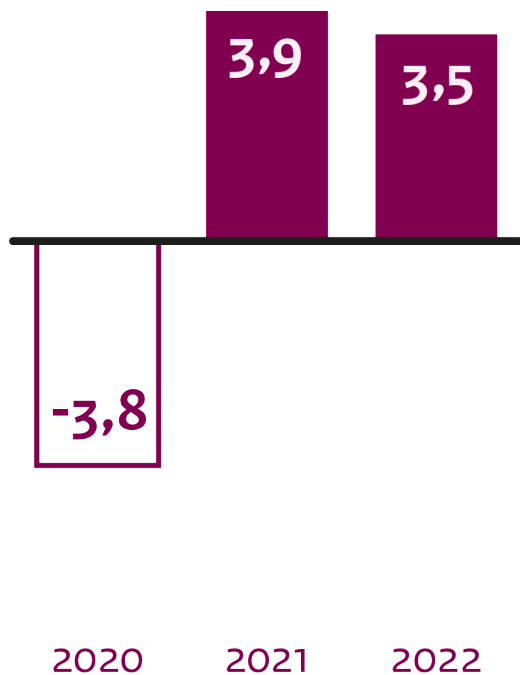
www.cpb.nl | [@CPBnl](https://twitter.com/CPBnl)

Vooruitzichten korte termijn

basisraming

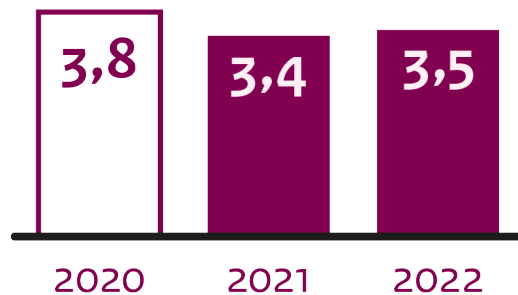
Economie

verandering bbp in %

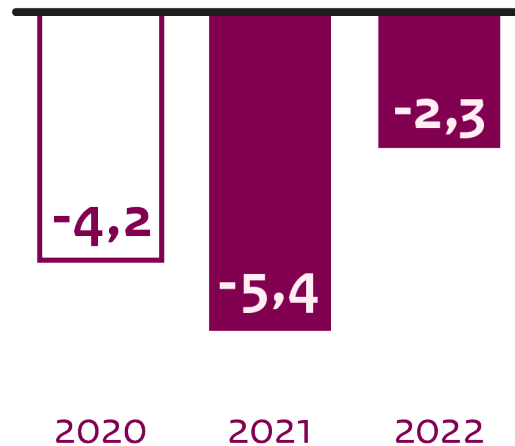
Werkloosheid

% beroepsbevolking

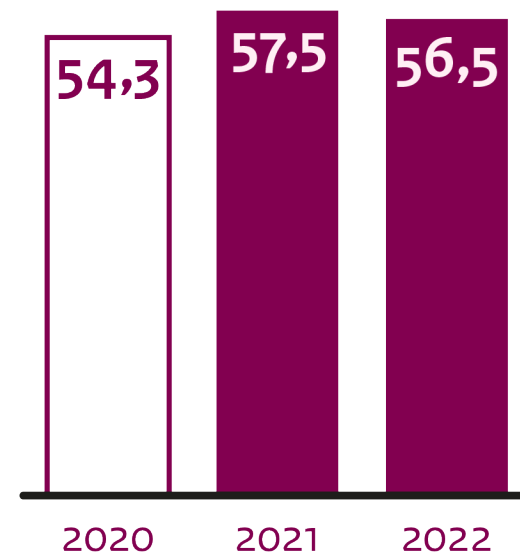
EMU-saldo

in % bbp

Overheidsschuld

% bbp

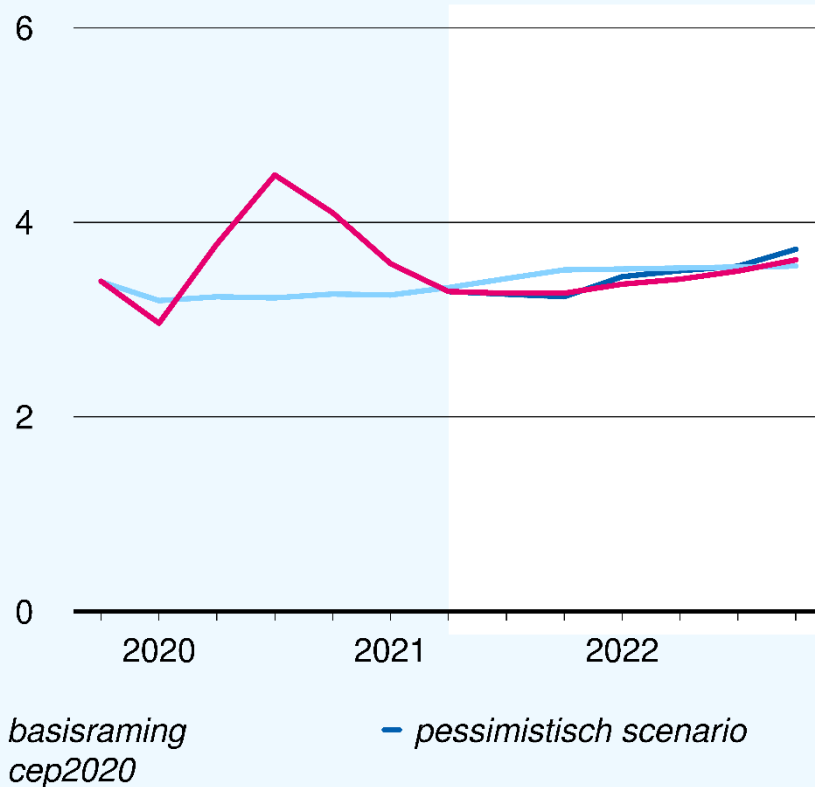

Bron: [CPB](#)

Werkloosheid blijft beperkt, EMU-tekort daalt in 2022

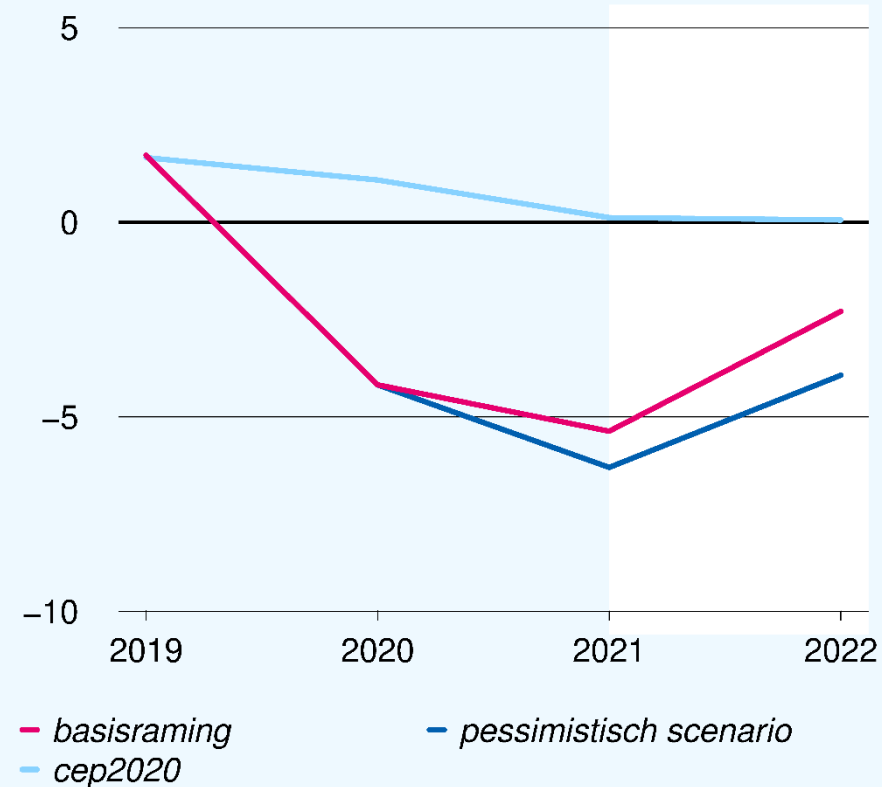
Werkloosheid

% beroepsbevolking, per kwartaal

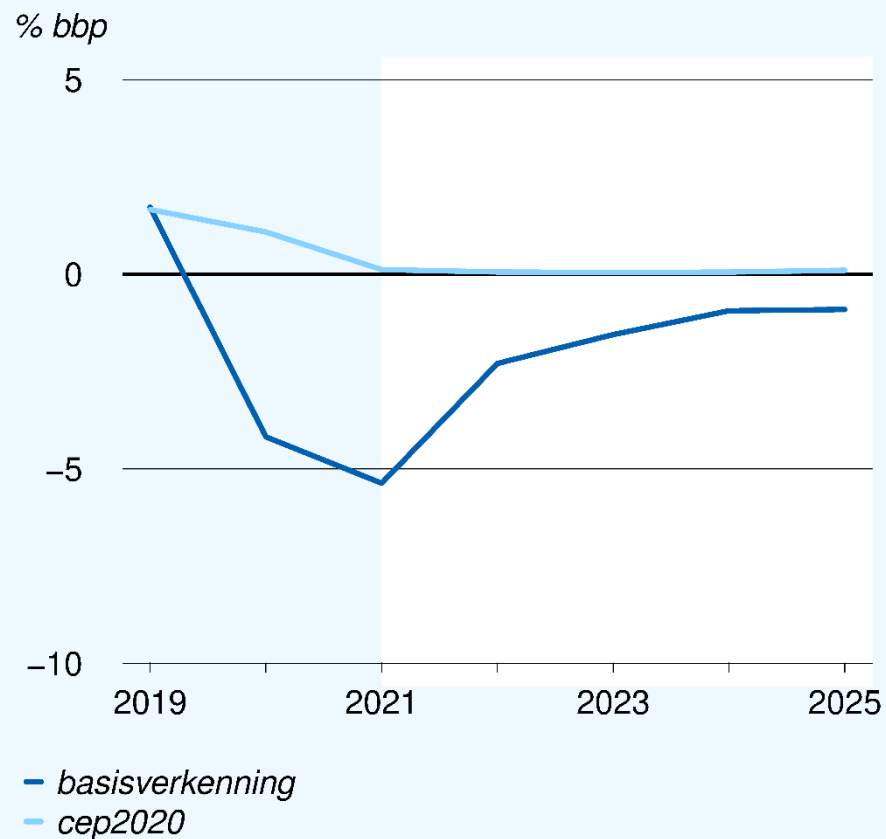
EMU-saldo

% bbp

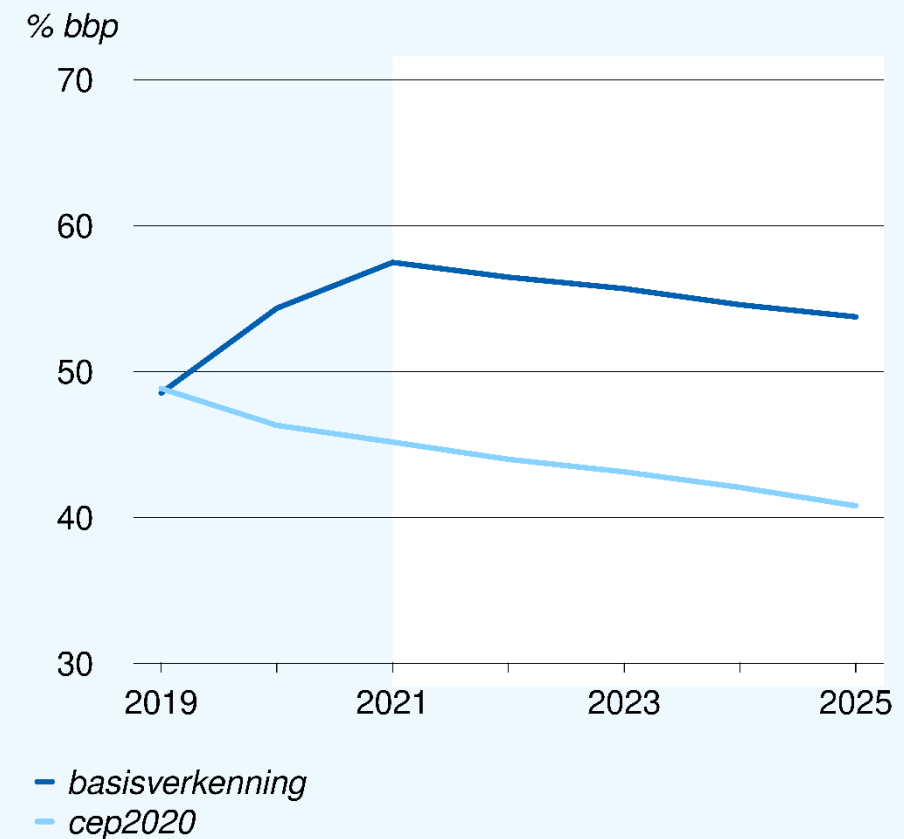

MLT: overheidstekort en schuld nemen verder af

EMU-saldo

EMU-schuld

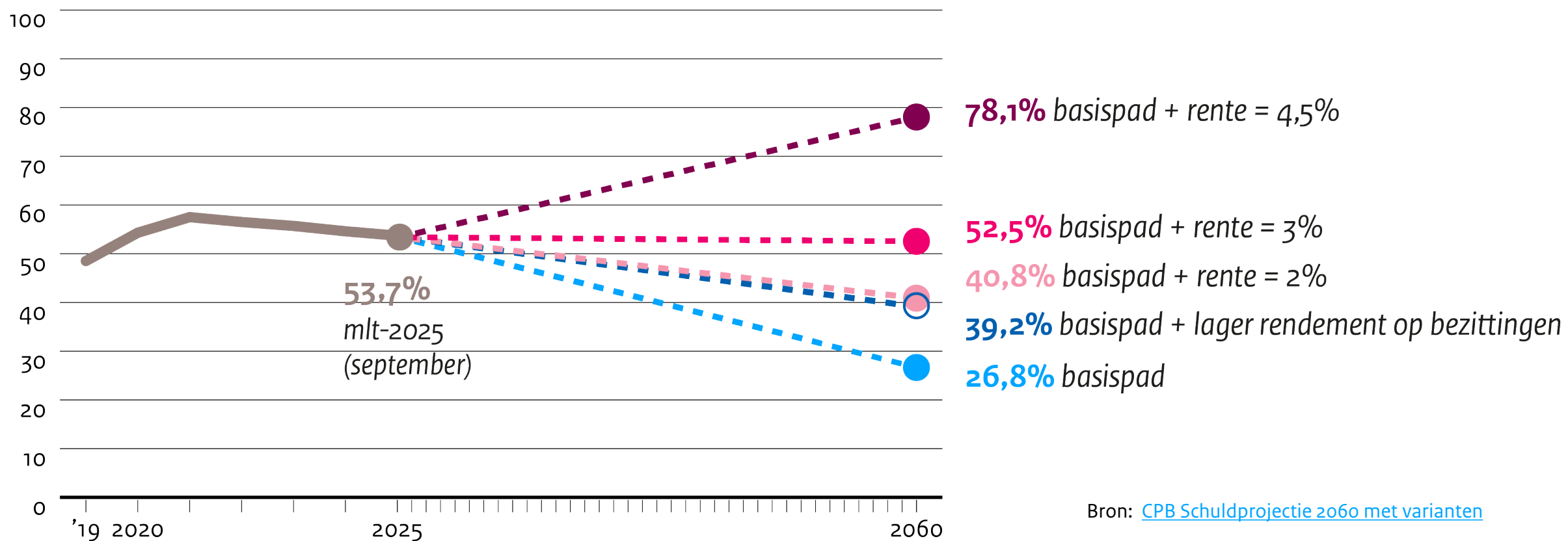
Budgettair beeld ten opzichte van KiK

	novemberraming (KiK)	MEV 2022
EMU-saldo in % bbp (2025)	-1,2	-0,9
EMU-schuld in % bbp (2025)	59,7	53,7
houdbaarheidssaldo in % bbp	-2,4	-1,5
schuldprojectie 2060 in % bbp	47,4	26,8

Bron: [CPB](#)

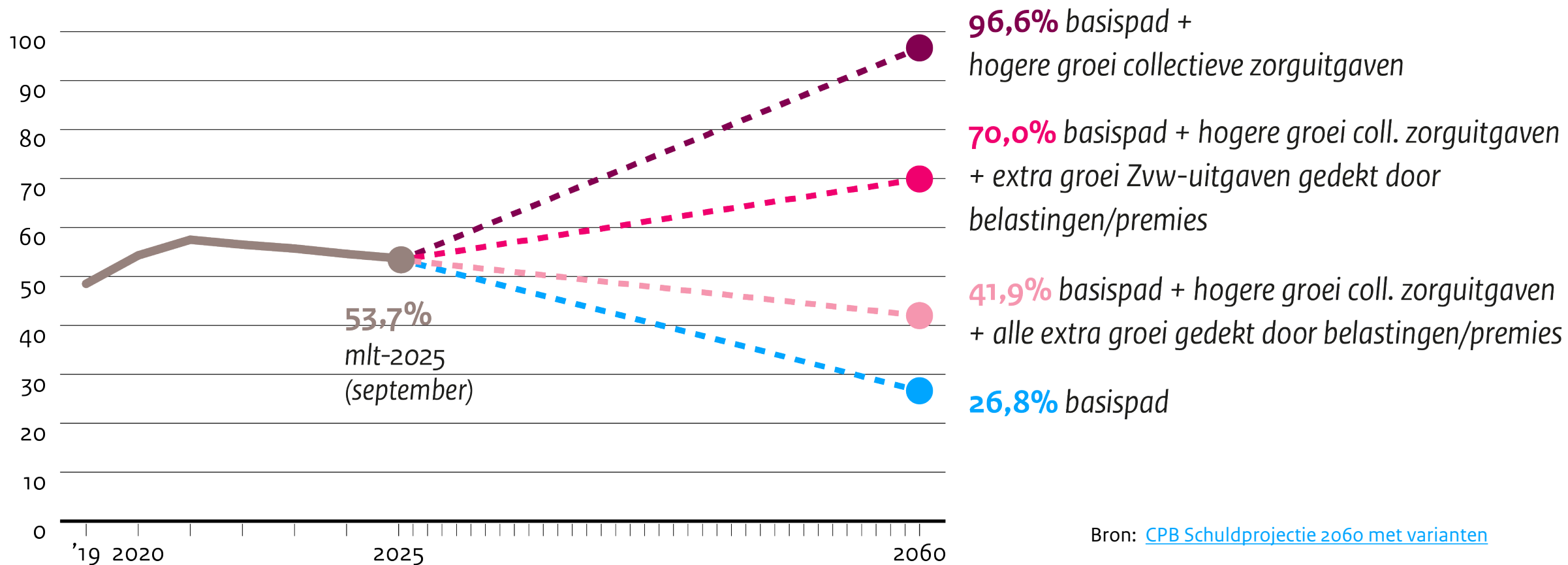
Ontwikkeling schuldquote hangt sterk af van rentestand

Ontwikkeling van schuld bij verschillende rentes (schematisch) in % bbp

... en van de ontwikkeling van de zorguitgaven

Ontwikkeling van schuld bij verschillende zorgvarianten (schematisch) in % bbp

Beleidsmatige lastenontwikkeling

	2022-2025
Totaal BLO, belastingen en premies (in mld)	8,2
w.v. gezinnen	5,1
w.v. bedrijven	3,1
w.v. buitenland	0,1

Bron: CPB

- Dat is 2 mld meer dan basispad KiK, o.a. door het wegvallen van tijdelijke coronamaatregelen en andere besteding BIK-envelop
- Dit is exclusief de motie Hermans en nieuwe maatregelen omtrent de energierekening

Uitgaven overheid (in mld, prijzen 2021)

	2021	2025	mutatie		Mutatie bij KiK
Sociale zekerheid	103,1	106,9	3,8		3,4
Zorg	86,0	95,6	9,5		7,9
Openbaar bestuur	83,7	77,3	-6,4		-1,0
Onderwijs	43,6	45,7	2,1		1,2
Overdrachten aan bedrijven	33,4	15,2	-18,2		-20,7
Internationale samenwerking	18,0	16,2	-1,8		-2,0
Veiligheid	14,0	14,2	0,2		-0,6
Infrastructuur	11,7	12,7	1,0		2,4
Defensie	11,2	12,3	1,1		-0,4
Rente	4,1	2,0	-2,2		-2,4
Bruto collectieve uitgaven	408,8	398,0	-10,8		-12,1

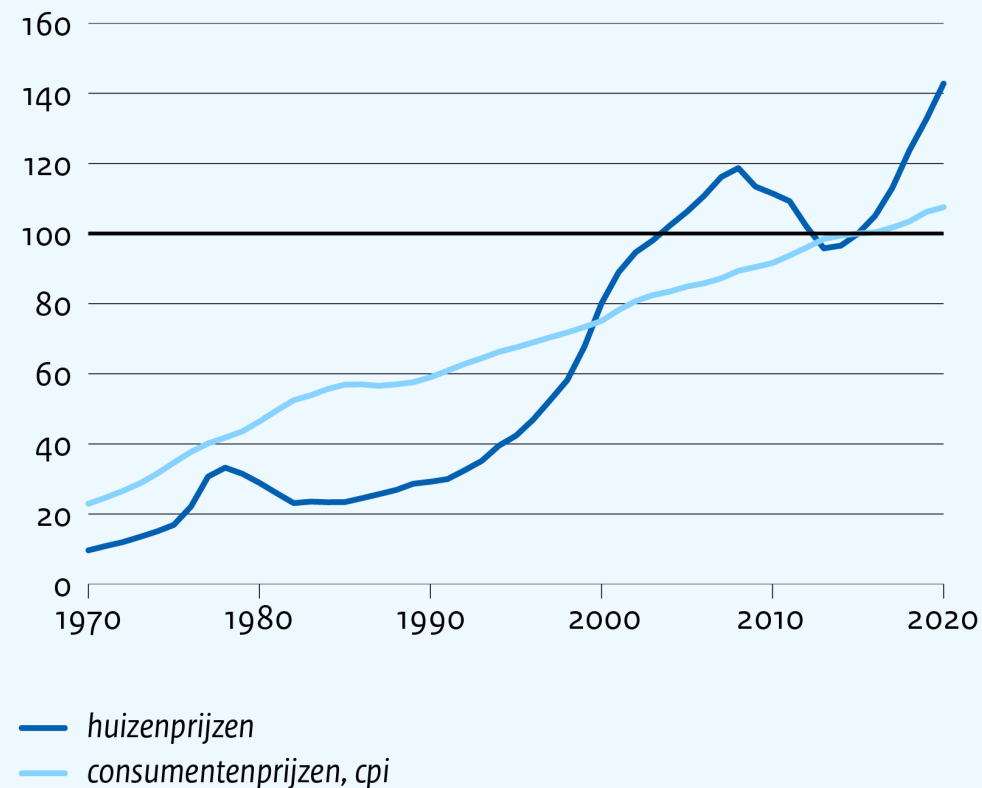
Bron: CPB

Inflatie: zorgelijk?

- Recente toename waarschijnlijk tijdelijk
 - Capaciteitsknelpunten/ energieprijzen
 - Nog geen aanwijzingen loon-prijsspiraal
- Grootste zorg bij prijs huizen en andere assets: vermogensongelijkheid, risico's stabiliteit
 - Bijwerking ruim monetair beleid, tijd voor andere balans?
 - Binnenlands beleid niet tandeloos (ruimtelijke ordening, fiscaliteit)

Huizenprijzen en consumentenprijzen

geïndexeerd, 2015=100

Bron: [CPB](#)

Aandachtspunten komende kabinetsperiode

- Extra vraagstimulering op de korte termijn is onnodig en draagt risico's van oververhitting van de economie, met verdere capaciteitsknelpunten en prijsstijgingen tot gevolg.
- De aanpak van beleidsopgaven op de langere termijn (arbeidsmarkt, klimaat en leefomgeving, onderwijs, infrastructuur, wonen) vraagt om keuzes vanuit het perspectief van brede welvaart. Extra overheidsuitgaven zijn niet altijd de beste optie, ook beprijzing, regulering en afbouw fiscale subsidies verdienen overweging.
- De begroting bevat de komende jaren al aanzienlijke incidentele ruimte (Groeifonds, RRF). Verdere vergroting van die ruimte via fondsvorming kan de gewenste integrale budgettaire afweging en het sturen op begrotingsdoelstellingen belemmeren.
- Binnen de gewenste budgettaire ruimte dient de handhaving van de begrotingsregels (uitgavenkaders, lastenkader, uniform besluitvormingsmoment) te worden hersteld.

Centraal Planbureau

www.cpb.nl | [@CPBnl](https://twitter.com/CPBnl)

65358979323846264338327950288419716939937510582097494459230781640
520899862803482534211706798214808651328230664709384460955058223172
9408128481117450284102701938521105559644622948954930381964428810975
933446128475648233786783165271201909145648566923460348610454326648
936072602491412737245870066063155881748815209209628292540917153643
92590360011330530548820466521384146951941511633072703657595919530921
7381932611793105118548074462379962749567351885752724891227938183011
29833673362440656643086021394946395224737190702179860943702770539
2171762931767523846748184676694051320005681271452635608277857713427577
896091736371787214684409012249534301465495853710507922796892589235420
1995611212902196086403441815981362977477130996051870721134999999837297
804995105973173281609631859502445945534690830264252230825334468503526
19311881710100031378387528865875332083814206171776691473035982534904287
55468731159562863882353787593751957781857780532171226806613001927876611
195909216420198938095257201065485863278865936153381827968230301952035
3018529689957736225994138912497217752834791315155748572424541506959508
2953311686172785588907509838175463746493931925506040092770167113900984
882401285836160356370766010471018194295559619894676783744944825537977
472684710404753464620804668425906949129331367702898915210475216205696
602405803815019351125338243003558764024749647326391419927260426992279
678235478163600934172164121992458631503028618297455570674983850549458
858692699569092721079750930295532116534498720275596023648066549911988
183479775356636980742654252786255181841757467289097777279380008164706
00161452491921732172147723501414419735685481613611573525521334757418494
684385233239073941433345477624168625189835694855620992192221842725502
54256887671790494601653466804916272327917860857843838279679766814541
00953883786360950680064225125117392984896084128488626945604241965

